EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 8.1.2008
KOM(2007) 865 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

munivien kanojen eri tuotantojärjestelmistä erityisesti direktiivissä 1999/74/EY tarkoitettujen järjestelmien osalta

{SEK(2007) 1750}

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

munivien kanojen eri tuotantojärjestelmistä erityisesti direktiivissä 1999/74/EY tarkoitettujen järjestelmien osalta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

1. TAUSTAA

Heinäkuun 19 päivänä 1999 annetussa neuvoston direktiivissä 1999/74/EY[1] vahvistetaan munivien kanojen suojelun vähimmäisvaatimukset ja annetaan erityisesti varustelemattomien ja varusteltujen häkkien käyttöä sekä vaihtoehtoisia (häkittömiä) järjestelmiä koskevat säännökset.

Direktiivissä kielletään munivien kanojen tuotanto varustelemattomissa häkkijärjestelmissä 1 päivästä tammikuuta 2012. Lisäksi direktiivissä annetaan komission tehtäväksi toimittaa neuvostolle tieteellisen lausunnon perusteella laadittu kertomus munivien kanojen eri tuotantojärjestelmistä ottaen huomioon toisaalta patologiset, eläinjalostukselliset, fysiologiset ja etologiset tekijät sekä toisaalta eläinten terveyteen ja ympäristöön kohdistuvat vaikutukset. Kertomus perustuu myös tutkimukseen, jossa kartoitetaan eri järjestelmien sosioekonomisia vaikutuksia sekä vaikutuksia, jotka kohdistuvat yhteisön suhteisiin taloudellisiin kumppaneihinsa[2]. Direktiiviä täydennetään säädöksillä, jotka koskevat munivien kanojen tuotantolaitosten rekisteröintiä[3] ja munien merkintää[4] sekä elintarvikkeiden turvallisuutta[5].

Eläinten suojelulla ja hyvinvoinnilla on merkittävä asema yhteisön politiikassa. Amsterdamin sopimuksella EY:n perustamissopimukseen liitetyssä pöytäkirjassa eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista todetaan, että laatiessaan yhteisön maatalous- ja liikennepolitiikkaa, sisämarkkinoita ja tutkimuspolitiikkaa yhteisö ottaa täysimääräisesti huomioon eläinten hyvinvoinnin vaatimukset. Vuonna 2006 hyväksytyssä eläinten suojelua ja hyvinvointia koskevassa yhteisön

---

1 EYVL L 203, 3.8.1999, s. 53.

2 Kaikki tämän tiedonannon valmistelussa käytetyt tutkimukset ja kannanotot luetellaan komission valmisteluasiakirjassa N:o SEK(2007) 1750. Kaikki asiakirjat, joihin tiedonannossa viitataan, ovat alkuperäiskielisiä.

3 Komission direktiivi 2002/4/EY, annettu 30 päivänä tammikuuta 2002, neuvoston direktiivin 1999/74/EY soveltamisalaan kuuluvien munivien kanojen tuotantolaitosten rekisteröinnistä (EYVL L 30, 31.1.2002, s. 44.)

4 Neuvoston asetus (EY) N:o 1028/2006 munien kaupan pitämiseen sovellettavista vaatimuksista (EUVL L 186, 7.7.2006, s.1) ja komission asetus N:o 557/2007 munien kaupan pitämiseen sovellettavista vaatimuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1028/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 132, 24.5.2007, s. 5).

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 1.) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 55).

toimintasuunnitelmassa[6] nimetyt ensisijaiset tavoitteet ja päätoiminta-alat liittyvät myös tähän tiedonantoon.

2. ERILAISIA MUNIVIEN KANOJEN TUOTANTOJÄRJESTELMIÄ

2.1. Patologiset, eläinjalostukselliset, fysiologiset ja etologiset tekijät

Marraskuussa 2004 Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen julkaisi komission pyynnöstä eläinten hyvinvointia munivien kanojen eri tuotantojärjestelmissä koskevan tieteellisen raportin ja lausunnon[7], jossa vahvistetaan, että eläinten terveyteen ja käyttäytymiseen vaikuttavat tekijät ovat erittäin merkittäviä eläinten hyvinvoinnin kannalta. *Eläinten terveyden* osalta lausunnossa tähdennetään, että tartuntataudit ovat mahdollisia kaikissa tuotantojärjestelmissä, mutta niiden esiintyminen vaihtelee järjestelmästä riippuen. Ulkotiloissa yhteydet luonnonvaraisiin eläimiin ovat vaaraksi terveydelle, sisätiloissa merkittävä terveysriski ovat lintujen taajemmat keskinäiset kontaktit, jotka johtuvat korkeammasta eläintiheydestä ja ympäristöstä, jossa taudinaiheuttajia on todennäköisesti runsaammin. Yleisesti voidaan päätellä, että todennäköisyys altistua tartunnanaiheuttajille ja siitä johtuvat seuraukset riippuvat ympäristötekijöistä, tuotantojärjestelmistä ja hygieniatoimenpiteistä.

Munivien kanojen hyvinvointiin ja terveyteen mahdollisesti vaikuttavina tärkeimpinä tekijöinä tuotanto-olosuhteissa tutkijat ovat kiinnittäneet huomiota seuraaviin seikkoihin:

– Vahingollinen nokkiminen on vakava ongelma ja saattaa johtaa laajaan kudostuhoon, kannibalismiin ja kuolemantapauksiin. Nokkimisriski vähenee tuotantomenetelmien laadun parantuessa esimerkiksi laajaperäisissä tuotantojärjestelmissä ja kasvattajien ammattitaidon sekä riskitekijöitä koskevan tiedon lisääntyessä. Tutkijat arvostelevat vahingollisen nokkimisen ehkäisemiseksi tehtävää järjestelmällistä nokan typistämistä kivuliaana toimenpiteenä.

– Kannibalismi on vaikeasti ennakoitavissa ja torjuttavissa oleva ongelma, joka usein johtaa korkeaan kuolleisuuteen. Sen seuraukset ovat vakavampia vaihtoehtoisissa järjestelmissä[8], etenkin jos kanojen nokkaa ei ole typistetty.

– Luunmurtumat ovat harvinaisempia varustelluissa häkeissä ja vaihtoehtoisissa järjestelmissä, joissa pidettävien kanojen luusto on osoittautunut huomattavasti vahvemmaksi ja luunmurtumat harvinaisemmiksi kuin varustelemattomissa häkeissä.

– Jalkojen poikkeavuudet tai rintalastan epämuodostumat johtuvat pääasiassa orsien virheellisestä suunnittelusta.

---

6 KOM(2006) 13 lopullinen.

7 *Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to the welfare aspects of various systems of keeping laying hens.*

8 Direktiivin 1999/74/EY I luvussa tarkoitetuissa häkittömissä järjestelmissä.

– Eräissä suurissa varustelluissa häkeissä tai vaihtoehtoisissa järjestelmissä tehdyt kuolleisuusastetta koskevat tuoreimmat tutkimukset[9] viittaavat siihen, että kaikkein kehittyneimpien suurten varusteltujen häkkien tai vaihtoehtoisten järjestelmien käyttö saattaa vähentää kuolleisuutta.

Elintarviketurvallisuusviranomaisen lausunnossa päätellään eläinten *lajille tyypillisen käyttäytymisen* perusteella, että kanat munivat mieluimmin suljetussa pesässä, jossa on muotoiltu tai muotoiltavissa oleva alusta. Tästä syystä tuotantojärjestelmissä olisi oltava sopivia, tarkoituksenmukaisesti sijoitettuja pesiä. Lajille ominaiseen käyttäytymiseen kuuluvat myös juominen, syöminen, kuopiminen ja todennäköisesti hiekkakylvyt. Lepääminen ja orrella istuminen ovat lintujen hyvinvoinnin kannalta lisäksi hyvin tärkeitä, ja kaikkien lintujen tulisi voida istua orrella samanaikaisesti. Erityisesti yölepo ylhäällä olevalla orrella on lajille tärkeää, samoin kuin muut tarpeelliset liikkeet kuten kuopiminen ja hiekkakylvyt. Ellei kanoilla ole mahdollisuutta tällaisiin olennaisiin käyttäytymismuotoihin, seurauksena voi olla huomattava turhautuminen, deprivaatio tai vammautuminen, mikä haittaa eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Varusteltujen häkkien väljempi eläintiheys on osoittautunut hyödylliseksi tässä suhteessa. Varustelluissa häkeissä pidettyjen kanojen käyttäytymismahdollisuudet ovat kuitenkin suppeita verrattuna vaihtoehtoisissa järjestelmissä pidettyihin.

2.2. Kansanterveyteen ja ympäristönsuojeluun liittyvät näkökohdat

Elintarviketurvallisuusviranomaisen lausunnossa ja raportissa on erityinen luku, jossa tarkastellaan eri tuotantojärjestelmien vaikutusta elintarviketurvallisuuteen (mikrobiologiset ja kemialliset vaarat).

Tämänhetkisten tutkimustietojen perusteella ei voida päätellä, että jostakin käytetyistä tuotantojärjestelmistä olisi luovuttava asteittain kansanterveydelle aiheutuvan riskin perusteella.

Komission vuonna 2005 teettämässä tutkimuksessa kanatalouden vaikutuksesta ympäristönsuojeluun tultiin siihen tulokseen, että kaikkien intensiivisten munantuotantojärjestelmien yleistymisellä oli huomattavan kielteinen vaikutus veden, ilman ja maiseman laatuun[10]. On kuitenkin käymässä yhä ilmeisemmäksi, että tulevaisuudessa kaikki kestävyysnäkökohdat on otettava huomioon munivien kanojen tuotantojärjestelmiä kehitettäessä[11].

2.3. Asiaan liittyvät yhteisön rahoittamat tutkimushankkeet

Yhteisön yhteisrahoittamassa tutkimushankkeessa *Welfare implications of changes in production systems for laying hens* (LayWel[12]) tuotantojärjestelmien muutosten vaikutuksesta munivien kanojen hyvinvointiin pyrittiin löytämään parhaat mahdolliset munivien kanojen tuotanto-olosuhteet etenkin varustelluissa

---

9 *LayWel, workpackage 3*, s. 58 ss.

10 http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/pig_poultry_egg/eggsum_en.pdf.

11 EU:n uudistettu kestävän kehityksen strategia, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10117.en06.pdf.

12 http://www.laywel.eu/

häkkijärjestelmissä. Vuonna 2006 päättyneessä hankkeessa ilmeni, että eläinten hyvinvointiin liittyvät ongelmat ovat ominaisia varustelemattomille häkeille. Varustelemattomia häkkejä lukuun ottamatta vaihtoehtoisten järjestelmien todettiin antavan mahdollisuuden taata munivien kanojen hyvinvointi tyydyttävällä tavalla, vaikka lisätutkimuksia tarvitaan. Kuolleisuusaste vaihtelee huomattavasti riippuen ryhmien koosta, järjestelmäratkaisuista ja genotyypeistä sekä siitä, ovatko lintujen nokat typistettyjä vai typistämättömiä. Tutkimuksessa korostetaan, että kuolleisuus voi olla alhainen suurissa varustelluissa häkeissä.

EGGDEFENCE-hankkeen[13] tulokset viittaavat siihen, että tuotantojärjestelmät – jotka ovat vain yksi mahdollisista tartuntareiteistä – eivät vaikuta siihen, missä määrin *Salmonella*-bakteeri pääsee saastuttamaan munia. Siksi on käynnistetty lisätutkimushankkeita, jotka parhaillaan jatkuvat. SAFEHOUSE-hankkeessa[14] tutkitaan munien saastumisen epidemiologiaa ja munivien kanojen saamia tartuntoja, jotka ovat peräisin *Salmonella*-bakteerista tai muista eläintautien aiheuttajista, suhteessa tuotanto-olosuhteisiin. Lisäksi hankkeessa tehdään riskinarviointitutkimuksia, joiden avulla pystytään kuvailemaan ja arvioimaan munista kuluttajille koituvat vaarat. Samanaikaisesti hyödynnetään täydentävässä RESCAPE-hankkeessa[15] monitieteistä strategiaa, jossa tutkitaan kanoja (jalostus) ja munia (munien puolustusmekanismit, dekontaminaatio ja munien lajittelu) tavoitteena vähentää riskiä ihmisravinnoksi kelpaamattomien munien pääsystä ravintoketjuun.

Yhteisön rahoittamassa *Welfare Quality*[16] -hankkeessa tutkitaan lisäksi, miten eläinten hyvinvointi ja elintarvikkeiden laatuketju nivoutuvat yhteen. Kehittämällä eläinten hyvinvointia ilmaisevat indikaattorit, joilla seurataan hyvinvoinnin edellytyksiä, pystytään vastaamaan kuluttajien vaatimuksiin saada luotettavaa ja avointa tietoa sovellettavista eläinten hyvinvointia koskevista normeista. Tavoitteena on vahvistaa eläinten hyvinvointia edistävien tuotteiden kilpailukykyä.

2.4. Sosioekonomiset vaikutukset yhteisön taloudellisiin kumppaneihin

Komissio on rahoittanut riippumattoman tutkimuksen munivien kanojen erilaisten tuotantojärjestelmien sosioekonomisista vaikutuksista[17] (Agra CEAS -tutkimus). Tutkimuksessa analysoidaan tuotantokustannusten ja EU:n tuottajien kilpailukyvyn kehittymistä noudatettaessa eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia; tutkimuksessa simuloidaan myös tilanne EU:ssa varustelemattomia häkkejä koskevan kiellon tultua voimaan ja hahmotellaan erilaisia skenaarioita tulevaisuuden mahdollisista muutoksista Euroopan munamarkkinoilla. Lisätietoja direktiivin 1999/74/EY aiheuttamista sosioekonomisista seurauksista on myös otettu huomioon (ks. liite).

---

13 http://ec.europa.eu/research/agriculture/projects/qlrt_2000_01606_en.htm.

14 http://www.safehouse-project.eu/index.php?rub=Egg_contaminating_zoonotic_pathogens. Kolmivuotinen hanke käynnistyi 1. lokakuuta 2006.

15 http://www.rescape-project.eu. Kolmivuotinen hanke käynnistyi 1. lokakuuta 2006.

16 http://www.welfarequality.net.

17 *Study on the socio-economic implications of the various systems to keep laying hens*, loppuraportti Euroopan komissiolle, laatijana Agra CEAS Consulting Ltd., päivitetty vuonna 2005.

On huomattava, että toistaiseksi on käytettävissä vain vähän tietoja varustelluista häkeistä. Agra CEAS -tutkimuksen mukaan sekä muuttuvat että kiinteät tuotantokustannukset EU:ssa kohoavat tiukempien eläinsuojelunormien myötä. Tuotannonalan teettämässä tutkimuksessa todetaan, että tuotantokustannukset saattavat kasvaa 10 prosenttia verrattuna varustelemattomiin häkkeihin[18].

Ylimääräiset kustannukset munan tuottamisesta varustelemattoman häkkijärjestelmän sijasta lattiakanalassa arvioidaan kuitenkin 1,3 sentiksi ja laidunkanalassa 2,6 sentiksi[19]. Koska varustelemattomassa häkissä tuotettu muna maksaa nykyisin 9 senttiä, siirtyminen varustelemattomien häkkien käytöstä varusteltuihin voisi nostaa kustannuksia alle yhden sentin munaa kohden.

Agra CEAS -tutkimuksen mukaan tuottajan bruttomarginaalit munakilolta nousevat vastaavasti siirryttäessä varustelemattomista häkkijärjestelmistä lattiakanaloihin ja laidunkanaloihin. Laidunkanaloissa tuottajan bruttomarginaalit ovat kaksinkertaiset verrattuina varustelemattomiin häkkijärjestelmiin. Luonnonmukaisessa tuotannossa bruttomarginaalit ovat hieman alemmat kuin laidunkanaloissa. Bruttomarginaalien analyysi osoitti, että vaikka marginaalit kasvavat eläinten hyvinvointitason kohotessa, kokonaistuotanto tilaa kohden saattaa laskea.

Nykyään säästöt tullitariffeissa ja kuljetuskustannuksissa lieventävät joitakin EU:n tuottajien kokemia haittoja[20]. EU:n tuottajan sijainti lähellä markkinoita on erityisen tärkeää kuorellisten munien markkinoinnin kannalta. Kuorellisten munien suhteellisen lyhyen myyntiajan vuoksi kolmansista maista tuodaan pääasiassa (kuivattuja tai nestemäisiä) munajalosteita, joiden osalta on todettavissa kilpailukyvyn ero.

2.5. Kuluttajien asenne munivien kanojen hyvinvointiin

EU:ssa toteutettiin vuosina 2005 ja 2006 kaksi Eurobarometri-tutkimusta aiheena kuluttajien suhtautuminen eläinten hyvinvointiin[21]. Niissä ilmeni, että kansalaiset arvostivat eläinten hyvinvointia ja antoivat sille keskimäärin kahdeksan kymmenestä arvostuspisteestä. Erityisesti siipikarja (munivat kanat ja broilerit) ovat kansalaisten mielestä eläinten hyvinvointiin liittyvien toimien painopistealue. Kuluttajista 44 prosenttia katsoo, että munivien kanojen hyvinvointi kaipaa eniten parannusta, vastaavat luvut ovat 42 prosenttia broilerien ja 28 prosenttia sikojen osalta. On merkittävää, että 58 prosenttia vastaajista arvioi munivia kanoja koskevan eläinsuojelun riittämättömäksi. Tiedoista ilmenee, että EU:n kuluttajat enimmäkseen katsovat kykenevänsä ostopäätöksillään vaikuttamaan eläinten hyvinvointinormeihin. Kuluttajat eivät kuitenkaan näytä olevan täysin tyytyväisiä nykyisiin merkintäjärjestelmiin, myöskään munien osalta.

---

18 *Impact of EU Council Directive 99/74 "welfare of laying hens" on the competitiveness of the EU egg industry*, s. 21.

19 *Compassion in World Farming on the basis of the Commission's socio-economic study*, Vrt. *Alternatives to the barren battery cage for the housing of laying hens in the European Union*, s. 27.

20 Ks. *Impact of EU Council Directive 99/74 "welfare of laying hens" on the competitiveness of the EU egg industry*.

21 *Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals* ja *Attitudes of EU citizens towards Animal Welfare*, ks. liite Tutkimukset.

Tämänhetkinen EU:n laajuinen ostokäyttäytyminen osoittaa myös, että kuluttajat ovat tietoisia erilaisista munivien kanojen tuotantojärjestelmistä ja kiinnittävät huomiota pakkausmerkinnässä ilmoitettuun tuotantojärjestelmään. Haastatelluista 16 prosenttia sanoo ostavansa enimmäkseen häkkijärjestelmissä, 10 prosenttia vaihtoehtoisissa sisätilajärjestelmissä ja 38 prosenttia laidunkanaloissa pidettyjen kanojen munia, 18 prosenttia myöntää, ettei kiinnitä huomiota tuotantojärjestelmään, ja 8 prosenttia kuluttajista ei osta lainkaan munia.

Enemmistö EU:n kansalaisista (57 %) toteaa olevansa halukas maksamaan enemmän munista, jotka ovat peräisin eläinystävällisistä tuotantojärjestelmistä. Tarkemmin sanottuna 25 prosenttia haastatelluista olisi valmis 5 prosentin lisämaksuun, 21 prosenttia maksaisi 10 prosenttia enemmän, 7 prosenttia suostuisi 25 prosentin lisämaksuun ja 4 prosenttia hyväksyisi sitäkin korkeamman lisämaksun.

Eurobarometritutkimuksen tuloksia tukevat tiedot vaihtoehtoisten järjestelmien kehityksestä. Agra CEAS -tutkimuksen mukaan häkittömissä järjestelmissä pidettyjen munivien parvien osuus kohosi EU:ssa 3,36 prosentista 11,93 prosenttiin vuodesta 1993 vuoteen 2003.

Kuluttajien etuja tutkitaan parhaillaan yksityiskohtaisemmin eläinten hyvinvoinnin laatua koskevassa Welfare Quality -hankkeessa[22].

2.6. Tuotantolaitosten rekisteröinti ja munien merkintä

Direktiivin 1999/74/EY mukaisesti komission direktiivissä 2002/4/EY velvoitetaan jäsenvaltiot rekisteröimään kaikki munien tuotantolaitokset ja merkitsemään ne tunnisteella, joka ilmaisee tuotantotavan, jäsenvaltion ja rekisteröintinumeron. Munien kaupan pitämistä koskevien vaatimusten[23] mukaisesti A-luokan muniin on leimattava tämä koodi. Tuotantojärjestelmän on lisäksi oltava pakkauksessa selvästi näkyvissä, täydellisesti luettavissa ja määritellyin termein ilmaistuna. Tuotantojärjestelmät määritellään direktiivin 1999/74/EY mukaisesti, ja lisävaatimukset koskevat laidunkanaloista peräisin olevia munia.

Yleensä kolmansista maista tuodut A-luokan munat on leimattava alkuperämaan ISO-koodilla, jonka edellä on maininta ”Ei EY:n vaatimusten mukaisia”, ellei niiden ole komission suorittamassa arvioinnissa todettu vastaavan yhteisön normeja.

Nykyisessä munien merkintäjärjestelmässä ei vaadita erottelua varustelemattomista tai varustelluista häkeistä peräisin olevien munien välillä. Varustellussa häkissä tuotettuihin muniin on sallittua lisätä vapaaehtoinen merkintä.

Lisäksi tuottajajärjestöt, eläinsuojelujärjestöt ja vähittäismyyjät ovat monissa jäsenvaltioissa kehittäneet yhä useampia merkintäjärjestelmiä, joiden tarkoituksena on ilmoittaa, että tuotannossa noudatetaan eläinsuojelunormeja. Näkyvyyttä ja markkinavaikutuksia tutkitaan parhaillaan[24].

---

22 http://www.welfarequality.net.

23 Neuvoston asetus (EY) N:o 1028/2006 ja komission asetus (EY) N:o 557/2007.

24 Vrt. esimerkiksi *Welfare Quality Reports No. 3.*

2.7. Yhteisen maatalouspolitiikan merkitys kanataloudelle

Eläinten hyvinvointia on tarkoitus edistää maaseudun kehittämistä koskevan politiikan toimilla[25]. Eläinsuojelun parantamiseksi jäsenvaltiot voivat myöntää yhteisön yhteisrahoittamaa tukea investointeihin maatiloille tai maataloustuotteiden jalostamiseen ja markkinointiin.

2.8. Direktiivin 1999/74/EY täytäntöönpano ja soveltaminen

Useimmat jäsenvaltiot ovat saattaneet direktiivin 1999/74/EY moitteettomasti osaksi kansallista lainsäädäntöään. Siitä huolimatta tuottajat useimmissa jäsenvaltioissa ovat hyvin hitaasti siirtyneet käyttämään varusteltuja häkkejä tai vaihtoehtoisia järjestelmiä. Toisaalta komission tiedossa on, että suurehkot vähittäismyyjät useissa jäsenvaltioissa kehittävät parhaillaan strategioita, joilla edistetään vaihtoehtoisissa järjestelmissä tuotettujen munien markkinointia.

Vuonna 2005 elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto FVO julkaisi raportin vuonna 2004 toteutetuista tarkastuskäynneistä munivien kanojen tuotantotiloilla. Tarkastuskäynneillä ilmeni, että eräillä jäsenvaltioilla oli edelleen vaikeuksia direktiivin täytäntöönpanossa. Kukin asianomaisista jäsenvaltioista on sittemmin toimittanut komissiolle toimintasuunnitelman siitä, miten ne aikovat tulevaisuudessa ratkaista nämä ongelmat. Komission yksiköt jatkavat seurantaa tapauksissa, joissa direktiivin täytäntöönpanon puutteita ei ole korjattu tyydyttävällä tavalla.

3. PÄÄTELMÄT

Eläinten hyvinvointi on keskeinen arvo EU:n kansalaisille, jotka ovat erityisen huolissaan tuotantosiipikarjan, etenkin munivien kanojen, hyvinvoinnista. Neuvoston direktiivillä 1999/74/EY jäsenvaltiot sopivat munivien kanojen suojelun vähimmäisvaatimusten edellyttämistä toimenpiteistä siten, että eräät säännökset tulisivat voimaan asteittain vuoteen 2012 mennessä ja että toimenpiteen taloudelliset vaikutukset otettaisiin huomioon.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että *vaihtoehtoisissa järjestelmissä* ilmeneviä eläinten terveysongelmia voidaan pitkälti vähentää ja jopa ehkäistä asianmukaisella eläintenhoidolla tai sopivalla suunnittelulla. *Varustellut häkit* parantavat eläinten hyvinvointia verrattuna varustelemattomiin häkkijärjestelmiin, ja lisäparannukset näyttävät olevan mahdollisia tulevaisuudessa. Sitä vastoin *varustelemattomat häkit* aiheuttavat monia *järjestelmälähtöisiä* ongelmia eläinten hyvinvoinnille. Tieteellisissä tutkimuksissa on tultu siihen tulokseen, että varustelemattomien häkkien haitat ovat merkittävämpiä kuin mahdolliset hyödyt, jotka ilmenevät loissairauksien vähenemisenä, hygieniatason kohoamisena ja yksinkertaisempana eläintenhoitona. Tutkimuksia jatketaan edelleen sen arvioimiseksi, missä määrin munivien kanojen tuotantojärjestelmillä voidaan edistää esimerkiksi eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden kannalta ihanteellisen tason saavuttamista.

---

[25] Neuvoston asetus (EY) N:o 1698/2005, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen (EUVL L 277, 21.10.2005, s. 1).

Tarkastuksissa on ilmennyt, että useilla jäsenvaltioilla on vaikeuksia direktiivin 1999/74/EY moitteettomassa täytäntöönpanossa. Komissio seuraa kehitystä tarkoin tekemällä FVO:n lisätarkastuksia ja reagoi ongelmiin tarkastusten soveltuvin seurantatoimin.

Arvioitaessa kulutussuuntauksia merkittävissä raporteissa EU:n 15 jäsenvaltiosta todetaan häkittömistä järjestelmistä peräisin olevien munien kulutuksen lisääntyneen[26].

Kuluttajille annettava selkeä tieto on ensisijaisen tärkeää, jotta tuottajat voivat markkinoida eläinystävällisistä järjestelmistä peräisin olevia munia. Tässä yhteydessä on syytä huomata, että nykyisessä lainsäädännössä ei edellytetä munajalosteisiin merkittävää eläinten hyvinvointiin liittyvää mainintaa, toisin kuin syötäviksi tarkoitettuihin muniin.

Jo nykyään tietyt vähittäismyyjät ja elintarvikealan toimijat pitävät kaupan etupäässä häkittömistä järjestelmistä peräisin olevia munia. Parhaillaan tutkitaan, millä tavoin vähittäismyyjät voivat hyötyä erilaisista eläinten hyvinvointia koskevista suunnitelmista[27]. Varustelemattomista häkeistä peräisin olevien munien myyntikiellon lykkääminen vääristäisi kilpailua ja rankaisisi niitä tuottajia, jotka ovat jo investoineet tieteellisen ja teknisen kehityksen mukaisiin vaihtoehtoisiin tai varusteltuihin häkkijärjestelmiin.

4. SUOSITELTAVAT TOIMET

4.1. Uusia mahdollisuuksia parantaa kilpailukykyä

EU:ssa noudatettavia tiukkoja eläinsuojelunormeja, jotka koskevat myös munivia kanoja, olisi edistettävä Euroopan tasolla markkinointia ja kilpailukykyä tehostavana tekijänä käyttäen esimerkiksi eläinten suojelua ja hyvinvointia koskevassa yhteisön toimintasuunnitelmassa kaavailtuja ja pohdittuja mekanismeja. Näihin kuuluvat seuraavat toimet:

– Kiinnitetään sekä julkisen että yksityisen sektorin huomiota alan tieteellisten investointien, tiedotuksen ja koulutuksen tukemisen ensisijaisuuteen.

– Edistetään tuotantojärjestelmiä koskevia tiedotuskampanjoita munien kaupan pitämiselle asetettujen vaatimusten puitteissa.

– Varmistetaan sidosryhmien välinen yhteistyö koko toimitusketjun osalta (esim. tuottajat, jalostajat, vähittäismyyjät, suurtaloudet, kuluttajat, valtionhallinto, kansalaisjärjestöt).

– Tutkitaan mahdollisuuksia luoda EU:n yleinen kehys, jonka puitteissa tehdään hyvinvointi-indikaattorien perusteella eläinten hyvinvointia koskevat merkinnät, ja perustaa Euroopan tasolla pätevät sertifiointijärjestelmät.

---

[26] *Trends in laying hen numbers and the production and consumption of eggs from caged and non-caged production systems*, Agra CEAS, s. 18.

[27] *Retailers dealing with welfare schemes*, s. 48.

Suunniteltu tutkimus olisi tehtävä lainsäädännön laadun parantamista koskevien yleisperiaatteiden mukaisesti, erityisesti arvioitaessa yksityiskohtaisesti taloudellisia vaikutuksia.

Tiedotettaessa kuluttajille muniviin kanoihin sovellettavista korkeista eläinten hyvinvointia koskevista vaatimuksista olisi annettava objektiivista tietoa

– tuotantotavoista,

– tiukempien eläinsuojeluvaatimusten tuottajille mahdollisesti aiheuttamista lisäkustannuksista, ja

– tiukempien eläinsuojeluvaatimusten vaikutuksesta munien hintoihin.

Kuluttajien olisi voitava varmistua siitä, että he ostavat munia, jotka on tuotettu eurooppalaisten arvojen mukaisesti. Eläinten hyvinvoinnin parantaminen tuotantojärjestelmissä on keino edistää kestävää kehitystä, periaate, joka vastaa näitä arvoja[28].

Tuottajia voitaisiin palkita muista erottuvien ensiluokkaisten tuotteiden tuottamisesta, minkä vuoksi he ansaitsevat hintapalkkion.

4.2. Siirtyminen uusiin tuotantojärjestelmiin ja yhteinen maatalouspolitiikka

Tieteellisten tutkimusten perusteella nykyisten direktiivin 1999/74/EY säännösten muuttaminen ei ole suositeltavaa.

Siirtymistä uusiin tuotantojärjestelmiin on edelleen tuettava sekä teknisesti että taloudellisesti. Jäsenvaltioiden viranomaisten olisi kohdistettava toimensa teknisen tuen antamiseen tuottajille ja heidän kannustamiseensa siirtymään eurooppalaisten arvojen mukaisiin uusiin tuotantojärjestelmiin, jotka voivat olla heille tuottoisia. Asetuksessa (EY) N:o 882/2004 säädettyjä koulutusmahdollisuuksia olisi harkittava.

Yhteisen maatalouspolitiikan ja etenkin maaseudun kehittämispolitiikan merkitystä muniville kanoille olisi tutkittava ja havainnollistettava sekä otettava mukaan investointituki, joka myönnetään tuotantolaitoksille tai maataloustuotteiden jalostukseen ja markkinointiin tavoitteena parantaa eläinsuojelun tasoa. Yhteisen maatalouspolitiikan mukaisesti on mahdollista rahoittaa tiedotuskampanjoita, joilla pyritään palauttamaan kuluttajien luottamus maataloustuotteisiin munat mukaan luettuina. Tähän voi sisältyä tukea aloitteille parantaa yleisölle tiedottamista eläinten hyvinvoinnista.

4.3. Tutkimus

Tutkimuksen seitsemännessä puiteohjelmassa yhdeksi aihealueeksi on nimetty *Improving animal health, product quality and performance of organic and low-input*

---

[28] EU:n uudistettu kestävän kehityksen strategia, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10117.en06.pdf. Vrt. myös *Good Practice Note Animal Welfare in Livestock Operations*, International Finance Corporation, http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_AnimalWelfare_GPN/$FILE/AnimalWelfare_GPN.pdf.

livestock systems through integration of breeding and innovative management techniques [Eläinten terveyden, tuotteiden laadun ja tuottavuuden parantaminen ekologisissa ja laajaperäisissä tuotantojärjestelmissä yhdistämällä eläintenkasvatus ja innovoivat tekniikat][29]. Aihealueen kuvaukseen sisältyvät siipikarjan tuotantojärjestelmät. Muita tutkittavia aihealueita ovat genomiikan menetelmien ja genetiikan käyttö kotieläintuotannossa.

Tutkimustyötä olisi edelleen tuettava ja painotettava, jotta löydetään parhaat mahdolliset munivien kanojen tuotantojärjestelmät ja minimoidaan geneettiseen valintaan liittyvät terveys- ja hyvinvointiongelmat. Olisi edistettävä kannattavia häkittömiä järjestelmiä koskevia jatkotutkimuksia.

Eläinten hyvinvointia koskevat indikaattorit ja *Welfare Quality* -hankkeen puitteissa toimitetut luotettavat tilakohtaiset seurantajärjestelmät on päivitettävä ja niiden arviointia on jatkettava. Hankkeessa tehtyä tutkimusta eläinsuojelua edistävien tuotteiden markkinointimahdollisuuksista on jatkettava.

Eläinten hyvinvoinnin asemaa kestävän kehityksen strategiassa on arvioitava edelleen.

[29] Aihealue 2, ehdotuspyyntö 2A FP7-KBBE-2007-1-3-07, 2007/C133/07, 15. kesäkuuta 2007.